

Mgr. A. Lucie Doleželová, PhD.
Sachsenkamstrasse 34a
81369, Mnichov
Německo
lucidol@lycos.com

Oponentský posudek diplomové práce

„Public-Private Partnerships v procese regenerácie mesta (příklad Sheffieldu, Anglicko)“

Student: Lucia Klimentová

Oponentský posudek jsem zpracovala na základě předložené diplomové práce.

Po prostudování diplomové práce překládám následující stanovisko:

Studentka si pro svou diplomovou práci zvolila aktuální a populární téma. Díky studijnímu pobytu v Anglii, a konkrétně přímo ve městě Sheffieldu, měla možnost získat zahraniční zkušenosti a informace o využívání PPP a o regeneraci centra města Sheffieldu. Na dané téma studentka zpracovala semestrální práci v anglickém jazyce.

Cílem práce byla analýza samotného konceptu PPP, jako spolupráce veřejného a soukromého sektoru v kontextu městských regenerací v Anglii. Dalším cílem bylo na příkladě města Sheffieldu zhodnotit aktivity a způsoby fungování partnerství pro regenerace. Práce měla přinést důkazy o tom, že „PPP má smysl uzavírat a řešit s jeho pomocí revitalizaci brownfieldů a celkovou regeneraci města, neboť se jedná o udržitelný přístup“

Za účelem dosažení cíle byla práce rozdělena do tří částí, z nichž první, více teoretická, pojednává o samotném konceptu PPP a jeho vzniku. Druhá část analyzuje vývoj využití PPP v rámci urbánních politik před a po roce 1997 s důrazem na popis současné situace. Třetí část práce obsahuje vlastní případovou studii věnovanou využití PPP v regeneraci města Sheffieldu.

Závěry práce jsou prezentovány ve stručném srovnání vůči situaci PPP v České republice. Dále závěr obsahuje shrnutí z předchozích kapitol a odpovědi na dvě zvolené otázky.

Studentka si pro diplomovou práci vybrala velmi složité, ale zajímavé téma. Za kladné stránky práce považuji logické rozdělení kapitol a podkapitol. Velmi pozitivně hodnotím zejména třetí kapitolu práce, která byla zpracována nejen na základě odborné literatury, ale i řízených rozhovorů s představiteli města Sheffieldu. Tato kapitola je bohatě ilustrovaná, což přispívá k přehlednosti tématu. Studentka dobře postihla historický vývoj regenerací v kontextu s ekonomickým a sociálním vývojem města a aktérů jeho rozvoje. Druhá kapitola byla postavena na srovnání situace před a po roce 1997. Myšlenku srovnání využívání PPP v regeneracích za vlády konzervativců a

laboursistů považují rovněž za dobrý nástroj pro ilustraci vývoje. Dobře byly popsány hlavní charakteristiky a programy politik regenerací brownfieldů. Dále v této kapitole oceňují vystižení postavení municipalit v rámci rozdělení pravomocí v územním rozvoji v Anglii. Práce byla zpracována s využitím velkého množství převážně zahraniční odborné literatury. Studentka dobře pracovala s statistickými daty a přehledy. Díky tomu je v textu obsaženo velké množství zajímavých a poměrně detailních informací, které přesahují úroveň diplomové práce a blíží se úrovni práce disertační.

Závěr práce, zda je PPP vhodným nástrojem pro řešení regenerací není jasně deklarován, ale z textu vyplývá. Stručné srovnání s PPP v České republice je dobře vystiženo. Jaký druh PPP je pro územní rozvoj a regenerace vhodný a proč v závěru chybí.

Za hlavní nedostatek diplomové práce považují nedokonalé vymezení pojmu PPP v kontextu oboru rozvoje území. Spousta omylů a nejasností převážně v první a druhé části práce vznikla kompilací textů pocházejících ze zahraniční literatury. Práce by si zasloužila ještě pečlivější utřídění informací a především následnou syntézu.

Pod pojmem PPP se v současnosti v České republice rozumí koncept, který je prezentován a testován PPP Centrem, a který pod PPP rozumí koncesi veřejných služeb. PPP, na které se zaměřila studentka je spíše partnerstvím ve smyslu platformy pro spolupráci. V první řadě tedy bylo nutné popsat principy a možnosti využití různých druhů PPP. Typologie PPP na straně 23-25 obsahuje mnoho nedostatků.

V práci se například hovoří o PPP ve smyslu koncese, jinde ve smyslu outsourcingu a nebo PPP jako o společném podniku joint-venture. Zásadní nedorozumění a nejasnosti v textu vznikají tím, že se v textu mísí PPP jako finanční nástroj, což je nejčastěji koncept ministerstva financí a PPP jako institucionální nástroj z oblasti územního rozvoje. PPP jako institucionální nástroj může mít podobu přímo rozvojové agentury, nebo jen platformy spolupráce a zároveň právní formu obchodní nebo veřejné instituce nebo i neziskové organizace. Bez podrobných definic a klasifikací pak studentka považuje za PPP i Urban Development Corporations (UDC), což byly veřejnoprávní obchodní společnosti (maximálně se smíšeným kapitálem) a jejich cílem bylo soukromé investice přitáhnout. Na druhé straně je v textu označeno za PPP i obyčejné projednávání záměrů, což je právně definovaný správní akt. Vedle toho jsou v textu zmiňovány PPP založené na existenci projednávání a podloženy smluvně.

Studentka se chtěla zaměřit na „Lokálně regenerační partnerství“, tedy podle jejího členění tzv. strategická partnerství. Jednou je však považuje za rozvojové agentury typu joint-venture, načež jejich rozvojovou roli popírá (str. 26). V textu jsou srovnávány UDC, které byly vládními rozvojovými agenturami s URC, které jsou skutečně platformami spolupráce a partnerství. Jde tedy o srovnání různých institucí s různými pravomocemi a právním statutem, nelze tedy hodnotit pouze výsledky jejich činnosti. S hodnocením výsledků UDC nelze zcela souhlasit, neboť přes své dobové nedostatky byly cíle agentur týkající se zaměstnanosti splněny. V současnosti byly UDC labouristy nově založeny pro řízení strategických projektů regenerace. Podobná srovnání a hodnocení je tedy třeba činit s ohledem na historický kontext a vývoj znalostí v daném oboru.

Práce se zaměřuje na regenerace brownfieldů, což je druh územního rozvoje. PPP v územním rozvoji však není oním PPP ve formě koncese a pojem tak potřebuje další teoretické ukotvení. Je třeba odpovědět na otázky: Které fáze rozvoje se PPP týká? Jakou právní formu má spolupráce veřejného a soukromého sektoru? Ve které fázi je spolupráce vhodná a kde se lépe uplatní sektory samostatně? Přestože studentka cituje z velkého množství literatury, literaturu obecněji pojatou se jí zřejmě nepodařilo získat. Za tento základ považují článek „PPP and Brownfield Revitalisation

Sites in North-West Europe“ zpracovaný firmou Delloite Consultancy B.V. a publikovaný v rámci projektu Revit.

PPP jako institucionální nástroj územního rozvoje v různých formách v západoevropských státech dlouhodobě funguje. Na soukromý sektor lze skutečně převádět některé aktivity vykonávané tradičně veřejnou správou, jako například zpracování územního plánu, výstavba dopravní a veřejné infrastruktury nebo úklid veřejných prostor. Veřejná správa může svěřit soukromému sektoru i řízení celého projektu a výstavby na vlastních pozemcích. Základem pro udělení veřejné zakázky nebo koncese pro výkon těchto aktivit je však veřejná obchodní soutěž a dodržení podmínek hospodářské soutěže. Těchto pojmů se však studentka v práci nedotkla a přesto jsou pro využití PPP v územním rozvoji klíčová. Udělení koncese městem vlastní rozvojové společnosti bez výběrového řízení, které bylo tradičně praktikováno například ve Francii, bylo evropským soudním dvorem napadeno a vedlo k rozsáhlým změnám legislativy a praxe územního rozvoje. Podobné problémy nastávají při čerpání evropských prostředků. Čerpání dotačních prostředků totiž tradičně není schvalováno pro soukromé developerské firmy, ale rozvojové agentury s veřejnoprávním statutem tuto překážku nemají. Vývoj PPP tedy reaguje i na vývoj evropské legislativy a programy strukturální politiky.

Větší systematičnosti práce by prospělo, kdyby se studentka věnovala podrobnějším analýzám aktérů rozvoje a především vážila jejich pravomoce dané legislativou a finančním zázemím. Pokud by toto bylo uvedeno v kontextu systému územního rozvoje v Anglii, který se výrazněji liší od systémů v Západoevropských státech, druhy a možnosti využití PPP by byly lépe objasněny. Například i v rámci municipalit působí dva druhy aktérů : politická reprezentace a správní orgány. Tyto dvě složky se řídí odlišnými pravidly i strategiemi, což může realizaci PPP zásadně ovlivňovat.

Nejčastějšími formami PPP v územním rozvoji, potažmo v regeneracích brownfieldů, může být:

1. Zajištění předběžného projednání záměrů veřejného a soukromého sektoru, které je vhodné použít pro plánovací fázi rozvoje, aby připravený územní nebo jiný plán odpovídal poptávce investorů a zároveň splnil požadavky veřejné prospěšnosti. Pro tuto formu spolupráce se hodí PPP jako platforma spolupráce, která může mít různý právní statut a finanční zdroje.
2. Využití koncese pro zajištění veřejné služby v podobě např. návrhu, výstavby a údržby stavby veřejné vybavenosti, kupříkladu školy. Zde se jedná o investici soukromého sektoru, kterou veřejný sektor postupně splácí.
3. Joint venture např. mezi městem a developerem. Jedná se nejčastěji o obchodní společnost, která má smíšené finanční zdroje, která ale nemůže čerpat evropské dotační prostředky.
4. Založení rozvojové agentury obchodního charakteru s veřejnoprávním statutem, která může fungovat jako platforma pro projednávání strategií a záměrů se soukromým sektorem, může čerpat evropské prostředky, ale je financovaná z veřejných prostředků a vlastního zisku z obchodních aktivit. Agentura může fungovat jako revolvingový fond. Vklad veřejných prostředků může mít formu portfolia nemovitostí.
5. Smluvní uspořádání mezi např. městem, krajem a soukromými investory či developery o časové a finanční koordinaci rozvoje území. Může se jednat o podmínky poskytnutí pozemků, vydání správních rozhodnutí, zajištění investic pro veřejnou infrastrukturu, realizace investičního záměru soukromého investora, vytvoření pracovních míst atd. Nebezpečím smlouvy nebo smluv je jejich dodržování, vymahatelnost, složení záruk a sankce. V tomto případě zůstávají finanční zdroje oddělené.

Uvedené připomínky ilustrují, jak složité téma si studentka zvolila. Zpracování připomínek by pak

rozsahem odpovídalo spíše disertační práci. Vzhledem k těmto skutečnostem považuji výše zmíněné kladné stránky diplomové práce za dostatečné k obhájení práce a na základě obhajoby k udělení titulu Mgr.

V Mnichově dne 19.9. 2009

